

COMUNICACIÓ

Carmen Merchán Cantos (Societat Catalana de Filosofia): *Monòleg interior de la Maria del Mar*

«Desconfia de tota idea que no hagi estat passejada.» Sí, que és veritat: ara que camino per aquests carrers mig desèrtics d'una tarda d'estiu barcelonina, m'adono que caminant es pensa millor. No sé, és com trobar el ritme dels pensaments i els sentiments...

I parlant de pensaments i sentiments, vaja, quin embolic estic feta! Sí, sí, ja sé que aquestes persones que passegen com jo potser només tenen l'aparença de saber qui són i on van, que «no es oro todo lo que reluce». Tanmateix, jo sí vull saber qui sóc. I no és solament que vulgui realitzar jo mateixa l'exercici que vaig posar als meus alumnes batxillers a final de curs (i per al qual des d'aleshores no paro d'assajar-ne una resposta); no, és que jo he de saber veritablement qui sóc.

Uauh! Quina deliciosa descàrrega de pluja! Buscaré un receret per a protegir-me i poder gaudir millor del sobtat espectacle d'aigua i vent. Aquí hi ha un porxo que m'anirà com l'anell al dit. Aquestes tempestes d'estiu m'encanten: primer el dia sembla tornar-se nit, després les gotes grosses com botons reboten contra l'asfalt i, finalment, torna la llum intensa, rotunda i festiva. Tota la ciutat respira alleujada.

Jo també respiro amb deler i torno a dir allò de: «¡Piés, para qué os quiero!» Em sembla que aquesta pluja ha estat providencial per a mi. És clar! A veure, repassem-ho bé. Primerament el cel s'omple de núvols plens d'aigua i vent i d'un negre amenaçador, com de ràbia continguda durant un llarg temps. No són també així les meves tempestes de l'ànima? A mi em sembla que l'aigua i el vent són com la confusió dels meus sentiments i els meus pensaments. A l'inici estan barrejats, per això no els sé distingir. El que sí que em sembla notar de vegades és aquesta mena de ràbia continguda des de fa temps. I ha de sortir, ha de sortir. Però continuem. Quan l'aigua cau de la mà del vent, les gotes es precipiten amb golafreteria contra l'asfalt, joïoses d'haver sortit dels ventres prenyats dels núvols. I quins parts més bonics! Així, quan aconseguixo d'expressar el que penso i sento, el meu esperit s'expandeix gustosament. És clar que aquestes tempestes també poden fer

molt mal (i sobre aquesta qüestió hi hauria de tornar en algun moment), però no és el cas que m'ocupa ara. Finalment, quan acaba de ploure ja no és tant l'aigua la protagonista com l'aire renovat que es respira. Tot sembla net i polit. La llum torna i la ciutat somriu. La meua ànima i el meu esperit, un cop sentits i expressats els pensaments, també senten un alleujament intens, rotund i festiu.

I que maca que ha quedat la rambla de Catalunya! Sembla que l'hagin regada de dalt a baix. Els til·lers es posen *coquetos* i fins i tot deixen anar una olor suau, dolça i acaronadora. Els meus companys de viatge, els altres passejants, no semblen adonar-se de la transmutació, ocupats a estar ocupats. Alguns nens sí que celebren l'esdeveniment jugant amb l'aigua que ha quedat al voltant dels til·lers. Els pares els renyen, però ells continuen la festa. I com m'agradava a mi de petita jugar amb l'aigua de la pluja! Encara recordo un dia que, tornant de l'escola, vaig quedar ben xopa i després tenia por de tornar a casa, ja que la tempesta de la mare havia de ser més grossa que la que havia caigut del cel.

És cert, però, com deia abans, que hi ha tempestes i tempestes. Es tracta evidentment que no facin mal. I bé, aquí està la gràcia! Vejam, la pluja hauria de ser com aquesta que ha caigut avui a Barcelona i que jo acabo de descriure. Segons els meteoròlegs, el cicle de tota tempesta sempre té tres parts: neix a partir de l'evaporació de l'aigua de mar, continua amb la formació dels núvols en l'atmosfera i conclou amb la precipitació en forma de pluja (o neu a l'hivern) i el seu consegüent retorn al mar.

Posant-ho en termes humans, podria voler dir que l'ànima o esperit és com el mar, alfa i omega de tot el procés. En el seu intercanvi amb el món, l'ànima o esperit produeix sentiments i pensaments, els quals miren d'expressar-se (donar nom a les coses), i els quals, al seu torn, retornen a ella o ell, ànima o esperit. En termes humans es tracta, doncs, de no sortir de mare, per així dir-ho. És a dir, que el procés sigui harmònic. Perquè hi ha persones que sempre sembla que estan a punt d'esclatar i després no deixen anar ni una gota, i d'altres que per un nuvolet de res ja estan tronant i fent llampecs, negant tot el que hi ha al seu voltant. Les unes no acaben d'expressar-se mai, les altres s'expressen massa i tot. Es tracta de trobar el terme mitjà, la *mesotes* (com deien els savis grecs), és a dir, que s'ajustin núvols i tempesta.

La clau, em sembla a mi, està en el temps i en la mesura de les coses. Què vol dir això? Que no som una essència sinó un procés. A veure. Jo sóc, com curiosament diu el meu nom, un mar. Aquest mar que sóc jo es desvetlla (se sent i es coneix) amb el seu intercanvi amb el món. Si aquest intercanvi és adient (regulat, mesurat), torna a aquesta unitat primera però renovada que continuo essent jo.

Veritat, temps i mesura.

Ara ja sé qui sóc. La Maria del Mar, que, com el mar, es va transformant constantment sense deixar de ser ella mateixa (una i diversa).

Si la rambla de Catalunya era maca, mira el passeig de Gràcia, quina manera de fer honor al seu nom!

Em sento molt més tranquil·la, encara que ja sé que tornaran a venir més tempestes... Doncs que vinguin!

Realment aquesta passejada m'ha caigut la mar de bé (mai millor dit).

COL·LOQUI

Antoni Bosch-Veciana: Fa estona que dono voltes sobre el complex de la identitat. Si no has fet trampa, Carme, em sembla que he arribat a la identitat. Representant ambdues persones, t'has representat a tu. Podem dir que ets més tu que el text. La representació és quan la identitat es fa present. Em semblava una qüestió de fons veure com la Carme és la Carme. Es dona una plasmació plàstica del que se'm complicava molt aquesta tarda. És reprendre el mite de Narcís, que, a mi, em causa sempre interrogants. Quan es mira al mirall de l'aigua, el que creu veure és la identitat, però el que veu és la diferència: *ipseitas* i identitat. Quan parlem d'identitat, ja considerem una cosa inherent: no pot ser dita en aquest sentit. Narcís s'ofega en la identitat. Tot el que no sigui idèntic a un mateix, des de Parmènides, preocupa tothom. Em sembla interessant el contingut de la Carme: la representació plàstica de la identitat; és a dir, ella mateixa representant-se a ella mateixa.

Carme Merchán: M'apassiona el tema de la identitat. En aquest cas, no podia escriure d'una altra manera. Del contingut, vull dir que no és una essència, sinó un procés perquè es pugui obrir i renovar-se. És a l'inrevés de l'amenaça dels narcisismes: el que pot evitar una caiguda del narcisisme, que no ha marxat mai. Es tracta de sortir del solipsisme i obrir la porta.

Rayda Guzmán: Hi ha temes per a pensar aquesta nit: el tema de la ficció, per exemple. Carme l'ha presentat com un tema interessant de reflexió: les narracions que permeten construir identitats: l'equip de futbol de Milà, Kant.. Només vull dir que el que comporta això no és ser, sinó procedir; i que això ens duu a la manera com s'expressa la identitat, que ha de ser necessàriament fictícia: ni com a veritat ni com a falsedat. Hem d'establir el diàleg en què podem ficar els incisos entre identitat: com i amb què es construeix el món humà.

Jordi Sales: Aquest «com si», que és la ficció, que esmenta sempre com si, és la veritat. El problema està en el fet que pots mirar en una tempesta i trobar una veritat que no està en les dulcinees. Aleshores estàs en pau amb la novel·la.